

Waarom doen we wat we doen? Het is een vraag die veel hulpverleners bezighoudt. Want helpend spreken met mensen over wat hen bezwaart met het oog op verandering, klinkt voor een buitenstaander misschien als een tamelijk eenvoudige en overzienbare opdracht. Voor hulpverleners is het een dagelijkse uitdaging vol afwegingen over de richting, het tempo van de dialoog en de zin of onzin van bepaalde gespreksinhouden. Het is een zoektocht waar twijfels, het niet altijd weten en geraakt worden door de ander(en) vanzelfsprekend deel van uit maken. Wikken, wegen, een weg inslaan, concluderen dat deze niet verder loopt, weer een weg zoeken is misschien wel de basis van al het hulpverleningswerk. Hulpverlening is nooit een rechte (snel)weg naar een eindresultaat, maar een kronkelig pad met soms doodlopende zijpaden waarbij doelen onderweg kunnen verschuiven. Hulpverleners worden daarbij dagelijks aangesproken op een niet te onderschatten investering in hun oriëntatievermogen, denkkraft en wendbaarheid. Hoe belangrijk zijn dan alle instrumenten die zij daarbij ter beschikking hebben: collegiale afstemming, een stevige visie en een methodisch arsenaal dat hierbij aansluit. Dit nummer kan gelezen worden als ondersteuning voor hulpverleners bij deze professionele zoektocht. Ze tonen wat collegae-hulpverleners in hun rugzak meenemen en helpen zo bij de voorbereiding van een reis die ieder hulpverleningsproces ook is. De bijdragen geven taal voor de prangende vraag: ‘wat doe ik, waarom?’ Ze geven houvast als het gaat over positionering in de hulpverleningsrelatie bij grote machteloosheid, over wat je doet in flexibele en soms onvoorspelbare hulpverleningssettings, over samen creatief blijven bij traumabeladen verhalen en over wat therapeutisch werken kan inhouden in een niet-therapeutische context.

Willem Beckers kroop in zijn pen om het tweede deel te schrijven van zijn bijdrage over hulpverlening aan ouders van zorg mijdende jongvolwassenen. In het eerste deel beschreef Beckers de interpersoonlijke invariatie die ontstaat in de relatie tussen deze ouders en kinderen en wat dan de hulpverleningsfocus kan zijn. In dit deel gaat hij methodisch dieper in op wat hulpverleners doen wanneer ze spreken met deze vaak machteloze of wanhopige ouders. Beckers geeft woorden aan de schuivende attitudes en gesprekstema's ge-

durende het hulpverleningsproces en biedt zo een helder kader voor hoe een hulpverlener zich positioneert en wat de therapeutische opdracht daarbij is.

Het artikel van **Johanna Cockx** richt zich op outreachend en mobiel werk, een context die een grote flexibiliteit vraagt. Volgens de auteur is een permanente reflectie op met wie men werkt, waar men werkt en wat men doet belangrijk om koers te houden in dit bewegelijke werkveld. Hulpverleners moeten vaak in onverwachte, verrassende en ongebruikelijke omstandigheden hun werk doen. In deze bijdrage toont Cockx dat een ruimere invulling van het concept setting en een focus op settingsonderhandelingen daarbij een belangrijk houvast zijn.

Isabelle Desegher beschrijft hoe koesterboeken een hulpmiddel vormen bij het bespreken en verwerken van traumabeladen verhalen. Volgens Desegher is deze creatieve methodiek zo krachtig omdat het cliënten mogelijk maakt om zichzelf op verschillende wijzen te uiten en te her-ontdekken. Een koesterboek is tastbaar, veelzijdig en onderdelen ervan kunnen met anderen besproken en gedeeld worden. Tegelijkertijd draagt het maken ervan bij aan een vermindering van spanning bij cliënten en biedt het ruimte voor reflectie en positieve ervaringen.

In de *Column* is **Jasmina Sermijn** gepuzzeld door de wijze waarop trauma als zelfstandig naamwoord het alledaagse taalgebruik en de therapeutische praktijk binnensluipt. Gelukkig is er de systeemtheoreticus Gregory Bateson met zijn niet aflatend pleidooi tegen zelfstandige naamwoorden die verdoezelen dat alles en iedereen in relatie tot iets en iemand anders staat.

In haar bijdrage reflecteert **Leen Goolaerts** over therapie in de context van een huisartsenpraktijk. Ze laat zien hoe de werkcontext van invloed is op de positionering van de therapeut en wat dan de therapeutische mogelijkheden zijn. Ze beschrijft hoe ze werkt met overwicht aan verhalen over haperende lichamen, met de hoop op een oplossing en de verlossing, hoe je kan afsluiten en wat je kan doen als je cliënten buiten de therapeutische gesprekken ontmoet.

Wat kan filosofie betekenen voor therapie? Over deze vraag buigen **Birgit Bongaerts** en **Leonor Wiesbauer** zich in een *Schijnwerper*. Zij baseren zich op het boek *The Ethics of Love. Emotional Dilemmas for a Relational Life*, geschreven door de filosoof en relatiecounselor Susi Ferrarello. Volgens de auteurs is het onderscheid dat Ferrarello maakt tussen liefde als ethische houding en liefde als relatie-met voor sommige cliënten en paren bruikbaar. Het onderkennen van het onderscheid helpt hen om zich anders te verhouden tegenover ambivalenties en dwingende overtuigingen, zich ethisch te positioneren en meer op dit kompas te varen.

De rubriek *Boekbesprekingen* start met een recensie van **Joan Pieter Kraaijeveld**. Hij bespreekt het boek *Wij waren, ik ben. Weg uit Ruinerwold*, een autobiografisch verslag van *Israel van Dorsten*. Kraaijeveld is benieuwd wat het boek biedt voor zijn therapeutisch werk met mensen uit gereformeerde en andere christelijke geloofsgemeenschappen.

Paul Castelijns recenseert op originele wijze het *Handbook of Systemic Approaches to Psychotherapy Manuals. Integrating Research, Practice, and Training* onder redactie van *Mauro Mariotti, George Saba* en *Peter Stratton*. Volgens Castelijns een boek dat aangenaam verrast en aanzet tot nadenken over wat systeemtherapeuten kunnen en moeten met handleidingen.

Het boek van de systeemtherapeuten *Peter Lenaert, Suzan Langenberg* en *Jan Olthof* met als titel *Maniërisme in systeempsychotherapie. Reflecties over creativiteit, inspiratie en afwijking* werd gelezen door **Thomas Fondelli**. Het is volgens Fondelli, ondanks de soms wat ver doorgedreven maniërisme-metafoor, een mooi boek voor hulpverleners die houden van een combinatie van filosofie, gedichten, verhalen en casusbeschrijvingen.

Tot slot mijmert **Johan Bastiaensen** over de theoretische basis van het boek *Hoe weten wat te willen. Over autonomie, dromen en waarom het sociaal werk niet zonder kan*. In dit boek gebruiken de auteurs *Toon Benoot* en *Rudi Roose* een gekend conceptueel model dat sociale ongelijkheden aan de kaak stelt en welzijn vooropzet. Bastiaensen beschrijft het model en plaatst hier enkele kanttekeningen bij.

Veel leesplezier,
Ellen Reijmers

